

Mánudaginn 16. maí 1977.

Nr. 159/1975. **Sólveig Baldvinsdóttir**
Magnús Skarphéðinsson og
Erna S. Kristinsdóttir
 (Gunnar Sæmundsson hrl.)

gegn

Friðjóni Guðlaugssyni
Þorbirni Eyjólffssyni
Jóni Sveinssyni
Magnúsi Guðjónssyni
Sigríði Þorsteinsdóttur
Helga Jónssyni
Óskari Steindórssyni
Hirti Ásgeiri Ingólfssyni
Önnu Jakobsdóttur og
Einari Kristjánssyni,
eigendum Arnarhrauns 4—6
í Hafnarfirði,

(Sveinn Snorrason hrl.)

og

Verktækni h/f

(Árni Grétar Finnsson).

Skaðabótamál. Sýkna.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Magnús Þ. Torfason, Ármann Snævarr, Benedikt Sigurjónsson, Björn Sveinbjörnsson og Logi Einarsson.

Áfrýjendur hafa skotið máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 11. nóvember 1975, að fengnu áfrýjunarleyfi 15. október s. á., og krafist þess, að stefndu verði dæmd til að greiða þeim óskipt 51.900 krónur með 9% ársvöxtum frá 24. september 1973 til greiðsludags og málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti.

Allir hinir stefndu krefjast staðfestingar héraðsdóms og málskostnaðar úr hendi áfrýjenda fyrir Hæstarétti.

Nýrra gagna hefur verið aflað eftir uppsögu héraðsdóms. Vitni hafa komið fyrir dóm, og lögð hafa verið fram vottorð, sem ætlað er að leiða í ljós, að spjöll á húsi áfrýjenda hafi hlotist af bárujárnsplötum, sem fuku af þaki hússins Arnarhrauns 4—6. Lagður hefur verið fyrir Hæstarétt íslenskur staðall um vindálag, gefinn út af Iðnþróunarstofnun Íslands 1. maí 1973, svo og niðurstöður mælinga Rannsóknastofnunar byggingariðnaðarins um naglhald þaksaums frá árinu 1974. Einnig hefur verið lagður fram í Hæstarétti útreikningur Ögmundar Jónssonar verkfræðings á því, hvert hafi verið líklegt vindálag á þak hússins Arnarhrauns 4—6 aðfaranótt hins 24. september 1973 miðað við tiltekinn vindhraða, svo og álit hans á því, hvert vindálag þakjárn á húsinu hefði átt að þola, ef gengið sé út frá vissum nánar tilgreindum forsendum varðandi neglingu járnins.

Af hálfu stefnda Verktækni h/f var því lýst yfir fyrir Hæstarétti, að fallið væri frá þeirri málsvörn, að skaðabótakrafa áfrýjenda væri fyrnd.

Samkvæmt gögnum máls eru yfirgnæfandi líkur fyrir því, að tjón á húsi áfrýjenda hafi hlotist af þakplötum, er fuku af húsinu nr. 4—6 við Arnarhraun nóttina milli 23. og 24. september 1973.

Fallast ber á þá úrlausn héraðsdóms, sem skipaður var sérfróðum samdómendum, að ósannað sé, að tjón það, sem er undirrót máls þessa, verði rakið til vansmiði á þaki hússins nr. 4—6 við Arnarhraun eða til ónógs viðhalds þess.

Samkvæmt því ber að staðfesta hinn áfrýjaða dóm.

Eftir þessum úrslitum er rétt, að áfrýjendur greiði málskostnað fyrir Hæstarétti, 50.000 krónur til stefnda Verktækni h/f, og samtals 50.000 krónur til annarra stefndu.

D ó m s o r ð :

Hinn áfrýjaði dómur á að vera óraskaður.

Áfrýjendur, Sólveig Baldvinsdóttir, Magnús Skarpheðinsson og Erna S. Kristinsdóttir, greiði málskostnað fyrir Hæstarétti, 50.000 krónur samtals til stefndu Frið-

jóns Guðlaugssonar, Þorbjörns Eyjólfssonar, Jóns Sveinssonar, Magnúsar Guðjónssonar, Sigríðar Þorsteinsdóttur, Helga Jónssonar, Óskars Steindórssonar, Hjartar Ásgeirs Ingólfssonar, Önnu Jakobsdóttur og Einars Kristjánssonar og 50.000 krónur til stefnda Verktækni h/f að viðlagðri aðför að lögum.

Dómur bæjarþings Hafnarfjarðar 12. febrúar 1975.

Mál þetta, sem dómtekið var hinn 3. þ. m., hafa eigendur húseignarinnar Arnarhrauns 2, Hafnarfirði, þau Sólveig Baldvinsdóttir, Erna S. Kristinsdóttir og Magnús Skarphéðinsson, öll til heimilis að Arnarhrauni 2, höfðað fyrir dóminum á hendur eigendum húseignarinnar nr. 4—6 við Arnarhraun, Hafnarfirði, þeim Friðjóni Guðlaugssyni, Arnarhrauni 4, Þorbirni Eyjólfssyni, Arnarhrauni 4, Jóni Sveinssyni, Norðurvangi 11, Magnúsi Guðjónssyni, Arnarhrauni 4, Sigríði Þorsteinsdóttur, Arnarhrauni 4, Helga Jónssyni, Arnarhrauni 6, Óskari Steindórssyni, Arnarhrauni 4, Hirti Ásgeiri Ingólfssyni, Arnarhrauni 4, og Önnu Jakobsdóttur, Norðurbraut 25, öllum í Hafnarfirði, og Einari Kristjánssyni, Hverfisgötu 91, Reykjavík, svo og byggjanda umræddrar húseignar, Hjörleifi Jónssyni, Erluhrauni 11, Hafnarfirði, stjórnarformanni Verktækni h/f, Hafnarfirði, f. h. félagsins til greiðslu in solidum á kr. 51.900 með 9% ársvöxtum frá 24. september 1973 til greiðsludags og málskostnaði að skaðlausu samkvæmt gjaldskrá LMFÍ.

Stefna á hendur Einari Kristjánssyni var birt hinn 2. apríl 1974, en stefnur á hendur öðrum stefndu voru birtar hinn 6. apríl 1974. Dómkröfur allra stefndu eru þær, að þeir verði sýknaðir af öllum kröfum stefnenda og þeim tildæmdur málskostnaður að skaðlausu eða samkvæmt mati dómsins úr þeirra hendi.

Til vara krefjast stefndu þess, að málskostnaður verði látinn niður falla.

Stefnukrafan er bótakrafa vegna tjóns, er varð á húsi stefnenda nóttina milli 23. og 24. september 1973, er aftakaveður gekk yfir Suðvesturland. Telja stefnendur, að járnplötur, er fokið hafi af þaki hússins nr. 4—6 við Arnarhraun, hafi valdið tjóninu. Stefnufjárhæðin er byggð á matsgerð húsasmíðameistaranna Ámunda Eyjólfssonar, Hamarsbraut 12, og Sigurbjarts Vilhjálmssonar, Skúlaskeiði 10, en þeir voru dómkvaddir að beiðni bæjar-

stjórans í Hafnarfirði til þess að meta til peningaverðs skemmdir, er urðu á mannvirkjum í Hafnarfirði af völdum áðurnefnds óveðurs.

Stefnendur telja, að það, að járníð rauf (sic) af þaki hússins nr. 4—6 við Arnarhraun, hljóti að hafa stafað af ófullnægjandi frágangi þaksins í upphafi og ónógu eftirliti með því síðan, en á þeim atriðum hljóti húsbyggjandi, stefndi Verktækni h/f, og hús-eigendur, aðrir stefndu, að bera solidariska ábyrgð.

Sýknukrafa stefnda Verktækni h/f er studd eftirtöldum rökum:

Í fyrsta lagi sé krafan fyrnd, en samkvæmt vottorði byggingarfulltrúans í Hafnarfirði hafi húsið verið skráð fokhelt þann 31. ágúst 1964.

Í öðru lagi hafi enginn galli eða vanræksla komið fram, sem leiði til ábyrgðar af hálfu stefnda Verktækni h/f. Gengið hafi verið frá þakinu í samræmi við ströngustu kröfur og það staðfest af byggingarfulltrúa.

Í þriðja lagi hafi verið um ofsaveður að ræða, þar sem forsvaranlegur frágangur hafi ekki staðist í sumum tilvikum.

Í fjórða lagi kunni að vera, að viðhald hússins hafi ekki verið sem skyldi, og á því beri stefndi Verktækni h/f ekki ábyrgð.

Í fimmta lagi liggi ekki fyrir sannanir um það, hvaðan járníð kom, sem skaðanum olli.

Þá mótmælir stefndi Verktækni h/f sérstaklega mati því, er stefnukrafan er reist á, þar sem stefndu hafi ekki verið gefinn kostur á að mæta, þegar það mat fór fram, og gæta réttar síns.

Af hálfu stefndu, eigenda húseignarinnar nr. 4—6 við Arnarhraun, er sýknukrafan studd þeim rökum, að ósannað sé, að tjón það, sem varð á húseigninni nr. 2 við Arnarhraun, hafi eingöngu stafað af plötum, er fuku af húseigninni nr. 4—6 við sömu götu.

Þá sé ósannað, að frágangi þaks hússins nr. 4—6 við Arnarhraun hafi verið ábótavant við bygginguna og sé eigendum hússins ókunnugt um annað en byggingin hafi verið framkvæmd undir eftirliti byggingaryfirvalda og í samræmi við byggingarsamþykkt og þannig tekin út sem forsvaranleg í alla staði. Þá er því enn fremur alfarið mótmælt, að fok platna af þakinu verði rakið til eftirlitsleysis með þakinu, eftir að eigendur tóku húsið til afnota. Þannig sé ósannað, að um nokkra sök af hendi eigenda hússins Arnarhrauns 4—6 sé að ræða. Loks halda stefndu, eigendur Arnarhrauns 4—6 því fram, að vis major hafi valdið þessu tjóni.

Jafnvel þar sem hlutlæg bótaábyrgð sé lögð á húseigendur vegna tjóns á grannhúsi, sé vis major þó undantekning þar frá.

Við aðiljayfirheyrslu lýsti einn stefnenda, Sólveig Baldvinsdóttir, málavöxtum svo, að hún og maður hennar, Kristinn Hákonarson, hafi vaknað við mikinn hávaða. Þegar þau fóru að athuga, hvað um væri að vera, hafi þau séð, að þakplötur tættust af húsinu nr. 4—6 og fuku á þeirra hús, þ. e. Arnarhraun 2. Hún kvað plöturnar hafa ýmist komið á þak hússins eða gaflinn. Þetta hafi gengið frekar fljótt yfir. Plöturnar hafi brotið rúður í einum glugga og einnig rispað rúður, sem ekki brotnuðu, rekið göt á þak hússins og valdið miklum skemmdum á því og enn fremur á bílskúrsþakinu. Hún kvað menn frá hjálparsevit skáta hafa komið um nóttina, tínt saman plötur, sem voru á lóð hússins nr. 2, og bunkað járníð undir svölum hússins að Arnarhrauni 2 og enn fremur í sundi milli hússins Arnarhrauns 2 og bílskúrs, sem stendur þar á lóðinni við þann gafl hússins, sem veit að Arnarhrauni 4—6. Hún kvað eigendur hússins nr. 4—6 við Arnarhraun hafa sótt járníð og hirt það að undanteknum þremur járnplötum, sem enn eru í vörslu stefnenda.

Kristinn Hákonarson lýsti málsatvikum á sömu leið og kona hans, en tók þó fram, að hann hefði séð 7 plötur á lofti í einu. Hann kvaðst vera viss um, að járníð hafi komið af þaki hússins nr. 4—6 við Arnarhraun. Hann kvaðst að vísu ekki hafa séð ofan á þak hússins, en hins vegar séð, hvernig plöturnar fuku frá þaki hússins. Hann taldi eigendur hússins nr. 4—6 við Arnarhraun hafa selt járnplötur þær, er þeir sóttu á lóð hússins nr. 2, vestur á land.

Vitnið Hildigunnur Sigvaldadóttir, sem býr á miðhæð hússins nr. 2 við Arnarhraun, kvað járn hafa dunið á austurhlið hússins nr. 2. Hún kvaðst hafa séð hálflausar plötur lafa út af þakbrún hússins nr. 4—6 og berjast þar. Hún kvaðst ekki hafa séð plötur taka sig upp af þaki hússins nr. 4—6 og lenda á húsinu nr. 2, hins vegar kvaðst hún hafa séð plötur á lofti, bæði út um glugga á suðurhlið og einnig út um glugga á norðurhliðinni, þ. e. plötur, sem fuku eftir götunni eða veltust eftir götunni. Hún kvað mikið járn hafa verið bunkað við húsin um morguninn, það hafi verið grámálað. Hún minntist þess ekki, að fleiri litir hefðu verið á járninu. Hún kvaðst hafa séð mikið af nöglum úr járninu, sumir hafi verið alveg beinir. Naglarnir hafi verið með grámálaðan haus.

Upplýst er, að þak hússins nr. 4—6 var málað gráum lit. Með

vottorði Veðurstofunnar er upplýst, að í Reykjavík var vindátt og veðurhæð kl. 2400 hinn 23. september suð-suðaustan 10 vindstig og kl. 0300 aðfaranótt hins 24. september suðaustan 11 vindstig og kl. 0600 sömu nótt suð-suðvestan 10 vindstig. Milli framangreindra mælinga var vindhraðinn 12 vindstig, og í vottorðinu kemur fram, að í vindhviðu fyrir miðnætti mældist vindhraðinn 108 hnútar. Það er enn fremur upplýst, að í þessu óveðri varð tjón á um 40 stöðum í Hafnarfirði og nágrenni, víðast skemmdir af völdum foks á þakplötum, þar á meðal fuku þakplötur af húsunum Arnarhrauni 21 (Stebbabúð), Smyrlahrauni 48 og húsi Magnúsar Más Lárussonar við Erluhraun, en auk húss stefndu eru framantalin hús í aust-suðaustlæga stefnu frá húsi stefnenda, þ. e. áveðurs við það fyrri hluta óveðursnæturinnar.

Gegnt húsi stefnenda er húsið nr. 3 við Arnarhraun. Á efri hæð þess húss býr Sigurður Gunnarsson sjómaður, sem kom fyrir dóminn sem vitni í máli þessu. Hann vaknaði, að hann minnti um kl. 0130 eða kl. 0200 óveðursnóttina. Hann kvað þakplötur hafa verið byrjaðar að fjúka af Arnarhrauni 4—6. Hann kveðst hafa séð plötur fjúka upp frá húsinu Arnarhrauni 4—6 á húsið nr. 2. Ítarlega aðspurður kvaðst hann hafa séð plötur fjúka upp frá þaki hússins nr. 4—6 og skella á gaffli hússins nr. 2, ýmist flatar eða á endann, falla síðan niður og fjúka meðfram horninu Arnarhraunsmegin og út á Reykjavíkurvegin. Hann taldi plötufok frá Arnarhrauni 4—6 hafa staðið yfir í 2 til 3 tíma, eða fram undir kl. 0430. Hann kvaðst ekki hafa séð plötur koma fjúkandi eftir Arnarhrauninu. Hann kvað engar skemmdir hafa orðið á sínu húsi, hins vegar kvað hann bíl, sem stóð við garðshliðið beint fyrir framan hún hans, hafa orðið fyrir skemmdum af völdum foks. Lokið að aftan muni hafa dældast.

Vitnið Svavar Geirsson, meðlimur í hjálparsveit skáta, kvaðst hafa farið samkvæmt beiðni að Arnarhrauni 2, að hann minnti skömmu eftir miðnætti, til þess að byrgja brotinn glugga. Hann kvaðst ekki þora að ábyrgjast, hvort hann varð var við neitt járnplötufok við húsið Arnarhraun 2 í þetta skipti. Seinna um nóttina kvaðst hann hafa ekið um Reykjavíkurvegin og þá hafi verið þarna mikið um fok af járnplötum, mest á horninu við Arnarhraun 2. Þeir hafi farið í að tína járníð saman, bunkað það, m. a. við húsin Arnarhraun 2 og við gaflinn á blokkinni Arnarhrauni 4. Hann taldi, að 10 til 15 plötur hefðu verið á lóðum umræddra húsa. Hann taldi sig hafa séð a. m. k. eina plötu fjúka á húsið nr. 2. Hann kvaðst fyrst hafa veitt plötunni eftirtekt, þeg-

ar hún skall ofan til í gafl hússins og féll niður á jörð. Hann kvaðst hafa séð hálflausar plötur hanga á kantneglingu á þakbrún hússins nr. 4—6, gaflmegin. Hann kvaðst ekki hafa orðið var við neitt plötufok frá öðrum húsum við Arnarhraunið eða götur, sem stóðu áveðurs við Arnarhraun 2, þann tíma, sem hann var þar í þetta sinn.

Vitnin Grímur Oddmundsson og Guðmundur Ólafsson hafa borið um mikið plötufok út úr Arnarhrauninu yfir Reykjavíkurgögin, en ekki hafa þessi vitni getað staðhæft, hvaðan járníð kom.

Einn hinna stefndu, Bjarni Guðmundsson, kvaðst telja útilokað, að plötur af húsinu nr. 4—6 við Arnarhraun hafi fokið á hús nr. 2. Kannaðist þó við, að plötur af húsinu nr. 4—6 hafi verið í sundinu við hús nr. 2, en þar hafi verið plötur af fleiri húsum, bæði græn málaðar og ómálaðar og auk þess grá málaðar með svipuðum lit og á Arnarhrauni 4—6, en þynnri. Bjarni kvað plötur, sem komu að austan, hafa skemmt tvo bíla, sem stóðu á bílastæði við húsið nr. 4—6. Ekki kvaðst Bjarni hafa séð neinar plötur fjúka á húsið nr. 2.

Annar hinna stefndu, Magnús Guðjónsson, kvaðst hafa vaknað umrædda nótt og hafa séð mikið af plötum fjúka vestur Arnarhraun, bæði af húsinu nr. 4—6, Stebbabúð, og fleiri húsum. Um morguninn kvað hann þakplötur af húsinu nr. 4—6 hafa verið inni á lóð hússins nr. 2, en þar hafi líka verið plötur af fleiri húsum. Ekki kvaðst hann hafa séð járn af húsinu nr. 4—6 fjúka á húsið nr. 2. Hann kvað aðrar plötur með sama lit, en þynnri, hafa verið innan um járníð af húsinu nr. 4—6. Magnús kvaðst aðallega hafa horft út um glugga, sem sneri að götunni, meðan fokið stóð. Hann kvaðst hafa séð plöturnar koma alls staðar að eins og spil úr stokki. Magnús kvaðst ekki hafa heyrt eða séð, að neitt væri að þakinu að Arnarhrauni 4—6. Hann kvaðst aldrei hafa komið upp á þakið eða skoðað það sérstaklega. Hann kvað eitthvað af járninu af húsinu 4—6 hafa verið selt bónda vestur á landi, húsvörðurinn hafi séð um það.

Stefndi Jón Þórir Sveinsson kvaðst hafa komið heim til sín að Arnarhrauni 4—6 um tvöleytið um nóttina. Eftir að hann hafði þvegið sér og fengið sér kaffisopa, kvaðst hann hafa verið að hugsa um að færa bíl sinn af stæðinu austan við húsið. Þá hafi hann heyrt mikla skruðninga og séð plötur koma fjúkandi austan götuna. Þær muni hugsanlega hafa verið af húsinu, þar sem Stebbabúð var, og húsinu nr. 24 við Arnarhraun. Það hafi

ekki verið fyrr en alllöngu síðar sem þak hússins nr. 4—6 fór að fjúka. Hann kvaðst ekki hafa séð plötur fjúka á húsið nr. 2. Hann sagði, að um morguninn hafi verið töluvert af bunkuðu járninu inni á lóð hússins nr. 2. Það hafi verið bunkað þar um nóttina. Járníð hafi verið af ýmsum gerðum og litum. Hann kvað líka hafa verið bunkað mikið af járninu inni á lóð hússins nr. 4—6 og einnig á lóð hússins nr. 3. Hann kvað eitthvað af járninu hafa verið flokkað, einkum það sem heillegast var, eitthvað af því hafi verið selt. Starfsmenn bæjarins hafi líka hreinsað til og fjarlæggt járn. Hann sagði, að þeir hefðu verið kallaðir að Tunguvegi 2 til að ná í járn, sem talið hafi verið af húsinu nr. 4—6 við Arnarhraun. Það hafi verið með allt öðrum gráum lit. Hann kvað járníð af Arnarhrauni 4—6 hafa fokið út á götuna. Plöturnar hafi yfirleitt skolið niður í miðja götuna. Hann kvaðst telja, að klukkan hafi verið langt gengin í þrjú eða um þrjú, þegar járníð af Arnarhrauni 4—6 fór að fjúka. Hann kvað meginfokstefnu platnanna, er hann sá fyrst, hafa verið eftir miðri götunni, en þó hafi þær fokið nokkuð til beggja hliða. Fokhæð platnanna hafi verið fyrir ofan glugga á íbúð sinni á 1. hæð. Hann kvað eina af plötunum, sem komu austan að, hafa lent á bíl við húsið nr. 3. Hann kvað birtuskilyrði ekki hafa verið góð, það hafi verið dimmt yfir. Hann hélt jafnvel, að slokknað hefði á götuljósum. Hann kvaðst ekki vita til, að þakinu á Arnarhrauni 4—6 hafi verið neitt ábótavant. Hann kvað þakið hafa verið málað árið 1970 eða 1971 og þá muni hafa verið litið eftir neglingu um leið. Hann kvaðst þó ekki hafa unnið við það verk sjálfur.

Í málflutningi hefur verið lögð á það áhersla af hálfu stefnenda, að þótt vera kunni, að járnplötur af þaki húsanna Stebbabúðar, Smyrlahrauns 48 og ef til vill einnig af húsi Magnúsar Más Lárussonar við Erluhraun hafi fokið út á Arnarhraun, þá sé býsna ólíklegt, að þær hefðu verið í þeirri hæð við húsið Arnarhraun 2, að þær yllu skemmdum á efri hæðum hússins og þaki þess, og undarleg tilviljun megi það kallast, að þær hefðu valdið þar tjóni, en ekki á öðrum húsum allt austur að Arnarhrauni 20, er þær hefðu þó fokið fram hjá. Stefnendur telja því þann möguleika, að plötur af framangreindum húsum hafi valdið tjóninu svo fjarlægjan, að ekki þurfi að gera ráð fyrir honum.

Í framlögðu vottorði Veðurstofu Íslands segir m. a. svo:

„Veðurhæð er talin 12 vindstig, þegar meðalvindhraði í 10 mín. nær 64 hnútum. Lengra nær vindstigakvarðinn ekki. Á vindmæli í Reykjavík mældist mest 108 hnútar í vindhviðu fyrir miðnætti

þann 23. Mesti meðal vindhraði í 10 mín. mældist 72 hnútar á tímabilinu frá miðnætti til kl. 0300 þann 24.“

Fram hefur verið lögð í málinu greinargerð veðurfræðinganna Öddu Báru Sigfúsdóttur og Flosa Hrafns Sigurðssonar um mesta vindhraða, sem vænta má á Íslandi, sem m. a. birtist í tímaritinu *Veðrið*, 2. hefti 1972. Þar segir, að hæstu gildi, sem skráð hafa verið á vindhraða í snögum vindhviðum, séu þessi:

- 109 hnútar í janúar í Reykjavík 1942
- 107 hnútar á Stórhöfða í desember 1970
- 107 hnútar á Hjarðarnesi í október 1969
- 106 hnútar á Hjarðarnesi í febrúar 1970
- 105 hnútar á Hjarðarnesi í janúar 1970
- 104 hnútar á Hjarðarnesi í maí 1970
- 104 hnútar á Stórhöfða í nóvember 1970
- 107 hnútar á Stórhöfða í desember 1972.

Í lok greinarinnar eru dregnar saman svohljóðandi niðurstöður: „Miðað við þær mælingar, sem tiltækar eru og í aðalatriðum hefur verið greint frá hér að framan, er hugsanlegt að setja fram þá ágizkun, að mesti vidnhraði, sem vænta má einu sinni á 50 árum, sé um 100 hnútar í 10 m hæð yfir jörðu víðast hvar við strendur landsins og á hálendinu, en þar sem staðhættir eru sérstaklega til þess fallnir að magna vind, eigi að miða við 110 hnúta eða meiri vindhraða. Á skjólsælum stöðum má hins vegar sennilega færa markið niður í um 90 hnúta. Þar sem áætlun þessi er byggð á mjög strjálum mælingum, getur verið mikill stuðningur að samanburði við erlendar niðurstöður frá löndum, þar sem ætla má, að aðstæður séu að ýmsu leyti svipaðar. Slíkan samanburður er að finna á korti, sem fylgir greininni „The Assessment of Wind Loads“ í „Building Research Station Digest“, júlí 1970. Þar kemur fram, að í Skotlandi er vindhraði, sem vænta má einu sinni á 50 árum, áætlaður milli 46 m/s og 56 m/s, lægstur syðst, en hækkandi til norðurs og vesturs. Samsvarar hærri talan einmitt um 109 hnútum, en sú lægri 89 hnútum. Er því ekki ástæða til að ætla, að um of háa áætlun sé að ræða fyrir Ísland.“

Í greinargerð stefnenda segir m. a.: „Einn stefnenda, Sólveig Baldvinsdóttir, hefur skýrt mér svo frá, að hún hafi undanfarin ár veitt því athygli, þegar hvassviðri hafa verið, að erfitt var að sofa í íbúð hennar að Arnarhrauni 2 vegna hávaða utan frá. Hún kvaðst hafa talið, að hávaði þessi stafaði frá loftrásum undir þaki Arnarhrauns 2, en eftir að gert var við þak Arnarhrauns 4—6 eftir fokið á sl. hausti, kveður hún hafa brugðið svo við, að

umræddur hávaði hætti að heyrast. Hávaða þessum lýsir Sólveig svo, að það hafi verið eins og járn snerti járn og jafnframt hafi heyrzt blísturshljóð eða hvinur. Við athugun á þaksaum, sem barst með járninu frá Arnarhrauni 4—6, kveður hún hafa komið í ljós, að þaksaumurinn hafi ekki verið hnykkur, og a. m. k. sumir naglarnir báru með sér, að hluti þeirra hefði staðið upp úr þakjárninu, þ. e. að þeir hefðu verið orðnir lausir í þakklæðningunni. Þessi atriði telur Sólveig sýna, að frágangur þaksins hafi í upphafi verið ótryggur og mikið hafi skort á, að húseigendur fylgdust nægilega með þakinu.“

Við málflutning sýndi lögmaður stefnenda dóminum allmarga þaksaumsnagla, sem hann kvað umbjóðendur sína hafa tekið til handargagns á lóð sinni eftir atburð þann, sem mál þetta snýst um. Um var að ræða venjulegan $2\frac{1}{2}$ tommu þaksaum, kónískan, og virtust naglarnir bera það með sér, að þeir hefðu ekki verið hnykkir. Hausar naglanna voru yfirleitt grámálaðir. Hinir sérfróðu meðdómsmenn töldu engin ótvíræð merki á nøglunum um það, að hluti þeirra hefði staðið upp úr þakjárninu, eða að þeir hefðu verið lausir í þakklæðningunni.

Álit réttarins.

Því hefur ekki verið haldið fram, að ákvæði byggingarsamþykktar hafi verið brotin við gerð og frágang þaksins á húsinu nr. 4—6 við Arnarhraun. Eigi hefur verið sýnt fram á, að neins konar vansmíði hafi verið á þakinu eða frágangur þess óhæfilegur miðað við þær kröfur, sem gerðar eru til bygginga hérlandis. Það er einnig með öllu ósannað, að viðhaldi þaksins hafi á neinn hátt verið áfátt. Af þessum ástæðum og með því að engin þau önnur atvik eru í ljós leidd, er valdi því, að stefndu verði taldir eiga sök á tjóni stefnenda, verður að hrinda stefnukröfum í máli þessu.

Samkvæmt framangreindum úrslitum ber stefnendum að greiða stefndu málskostnað, sem ákveðst kr. 25.000 til stefnda Verk-tækni h/f og kr. 25.000 til annarra stefndu samanlagt.

Már Pétursson héraðsdómari kvað upp dóm þennan ásamt meðdómsmönnum Júlíusi Sólnes prófessor og Sigurði Oddssyni tæknifræðingi.

D ó m s o r ð :

Stefndu, Friðjón Guðlaugsson, Þorbjörn Eyjólfsson, Jón Sveinsson, Magnús Guðjónsson, Sigriður Þorsteinsdóttir,

Helgi Jónsson, Óskar Steindórsson, Hjörtur Ásgeir Ingólfsson, Anna Jakobsdóttir, Einar Kristjánsson og Verktækni h/f, eiga að vera sýknir af kröfum stefnenda, Sólveigar Baldvinsdóttur, Ernu S. Kristinsdóttur og Magnúsar Skarphéðinssonar.

Stefnendum ber að greiða in solidum kr. 25.000 í málskostnað til stefnda Verktækni h/f og kr. 25.000 til annarra stefndu samanlagt, allt innan 15 daga frá birtingu dóms þessa að viðlagðri aðför að lögum.

Þriðjudaginn 17. maí 1977.

Nr. 47/1976. **Þórdís T. Guðmundsdóttir og Erlingur Þorsteinsson**

(Egill Sigurgeirsson hrl.)

gegn

Herði Frímannssyni og gagnsök

(Þorvaldur Lúðvíksson hrl.).

Sameign. Fjölbýlishús. Byggingarmálefni.
Lögbannsgerð úr gildi felld.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Magnús P. Torfason, Benedikt Sigurjónsson, Björn Sveinbjörnsson, Logi Einarsson og Þór Vilhjálmsson.

Aðaláfrýjendur hafa áfrýjað máli þessu með stefnu 1. mars 1976. Krefjast þeir þess aðallega, að lögbann fógetaréttar Reykjavíkur 28. ágúst 1975 verði felld úr gildi og að þau verði sýknuð af kröfum gagnáfrýjanda. Þá krefjast þau málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti. Til vara krefjast þau, að hinum áfrýjaða dómi „verði breytt á þá lund, að viðurkennd verði heimild aðaláfrýjenda til að byggja suðurkvistinn, sem byggingarnefnd Reykjavíkur leyfði“, og að